ПРОЕКТИ «ЯК ЗНАЙТИ БАЖАНУ РОБОТУ»

Опрацювання проблем отримання першого робочого місця

Невмержицька А.А.,здобувач
Науковий керівник: Острогляд О.В.,
Кандидат юридичних наук, доцент
Державний університет «Житомирська політехніка»

ПЕРШИЙ ЮРИДИЧНИЙ ДОСВІД СТУДЕНТА– ПРАВНИКА

Перший юридичний досвід – це момент, коли норма права засвоєна за підручником уперше зустрічається з реальною справою, клієнтом, документом і процедурою. В Україні практична підготовка здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом проходження практики на підприємствах, в установах та організаціях за договорами закладу вищої освіти або в його структурних підрозділах, що забезпечують таку підготовку [1, с. 21]. Закон не обмежує базу практики однією установою, на практиці це можуть бути суд, прокуратура, адвокатське об'єднання, нотаріус, орган влади чи юридична клініка. Спираючись на проаналізовані джерела, можна виокремити три основні форми першого юридичного досвіду: практику в установі за договором, клінічну практику та професійне стажування.

Для студента, який уже опанував базові галузі права, але ще не працює за фахом, головним каналом такої зустрічі є практика в установах.

А. Калюжна зазначає, що сучасний ринок праці висуває вимоги не стільки до конкретних знань, скільки до практичних навичок та компетенцій фахівців [2, с. 21]. Я погоджуюся з цим на власному прикладі: поки норма права лишається лише текстом із підручника, вона є інформацією, а знанням вона стає тоді, коли ти бачиш, як її застосовують до конкретної ситуації, і можеш пояснити, чому це робиться саме так. Практика в установах створює саме такі умови, тому я розглядаю її не як формальну вимогу навчального плану, а як необхідну ланку підготовки юриста.

О. Сутяга, аналізуючи підготовку юристів у Великій Британії, показує, що стажування в юридичних центрах і судах бувають і короткочасними, і тривалими, а їхня мета – залучити студента до реальної роботи правничих інституцій [3, с. 21]. На мою думку, наша практика належить саме до таких форм. Студент потрапляє в робоче середовище, де є реальні справи, строки та відповідальність.

Практика в суді. Суд – це установа, де студент найкраще бачить, як норми процесуального права працюють у живому процесі. Тут можна ознайомитися з організацією діловодства, роботою канцелярії та прийомом документів, вивчити матеріали справ і спостерігати відкриті судові засідання. В суді видно послідовність процесу: від надходження позовної заяви до ухвалення рішення. У підручниках ці стадії описані окремими розділами, а на практиці вони пов'язані строками, вимогами до оформлення документів і діями учасників.

Адвокатура показує право з позиції людини, яка потребує захисту чи допомоги. Тут з власного досвіду я можу сказати що, юридична позиція формується з обставин справи, як готуються правові висновки, заяви й клопотання та як адвокат спілкується з клієнтом. Я. Ковальова розглядає стажування в адвокатурі як діяльність із формування й закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок [4, с. 21]. Звичайно, студентська практика не дорівнює адвокатському стажуванню, але логіка в неї та сама: закріпити на практиці те, що вивчено в теорії. Окремо хочу виділити професійну етику. Авторка підкреслює значення адвокатської таємниці та принципу конфіденційності під час стажування, і саме на практиці я зрозуміла, що це не абстрактні поняття, а щоденна вимога до поведінки юриста.

Практика в прокуратурі дає змогу побачити право з боку держави. Тут студент знайомиться з тим, як опрацьовуються заяви та повідомлення, як вивчаються матеріали, як прокурор бере участь у судових процесах і чому його позиція має бути обгрунтованою та законною. На мій погляд, цей напрям практики особливо корисний тим, що змінює погляд на

процес: у суді його можна побачити його зі сторони, в адвокатурі – очима захисту, а в прокуратурі – очима органу, який діє від імені держави. Порівняння цих ролей допомагає зрозуміти, що в одній справі різні учасники мають різні функції та різні інтереси, і що право працює саме завдяки їхній взаємодії.

Практика в нотаріаті навчає уважності до деталей. Студент бачить, як перевіряється особа сторін, відповідність документів вимогам закону та наявність підстав для вчинення дії, і розуміє, що найменша неточність може зупинити весь процес або створити проблеми для людей у майбутньому. Для мене це був приклад того, що юрист працює не лише тоді, коли виникає конфлікт, а й тоді, коли його потрібно запобігти.

Практика дозволяє застосувати теоретичні знання до конкретних справ і побачити прогалини в розумінні. Під час лекцій і семінарів ситуації зазвичай умовні, у задачі всі обставини відомі й однозначні, а питання сформульоване так, що відповідь вже закладена. У реальній установі все інакше. Обставини доводиться з'ясовувати, документи можуть бути неповними, а відповідь не завжди очевидна. Саме тому, на мою думку, перший юридичний досвід вчить насамперед ставити правильні запитання: які факти мають значення, яка норма до них застосовується, які документи потрібні та які наслідки матиме та чи інша дія. О. Сутяга зазначає, що стажування дають змогу здобувати професійні компетентності в реальних умовах [3, с. 21]. По– друге, розвиваються конкретні навички: робота з нормативними актами, аналіз документів, складання проектів документів, юридичне письмо, спілкування з людьми. До типових завдань стажистів відноситься підготовку процесуальних документів, аналіз нормативних актів і судових прецедентів, комунікацію з клієнтами. По– третє, практика формує розуміння процесу в цілому: я бачу не окремі норми, а весь шлях справи. По – четверте, вона допомагає визначитися з напрямом, після практики є розуміння, яка діяльність ближча – публічна, представницька чи документальна.

Практика має й свої межі. Вона нетривала, тому студент переважно спостерігає й виконує допоміжні завдання, а не веде справи самостійно. До того ж, досвід сам по собі не створює знання – його треба осмислити. Тому я вважаю корисним після кожного етапу практики записувати, що було нового, які норми застосовувалися. Підсумовуючи, перший юридичний досвід в основному має форму навчальної практики в різних установах і саме це дає базу для практичного застосування навичок, здобутих під час навчання. Чим раніше студент потрапляє в реальне професійне середовище, тим краще він розуміє, навіщо потрібна теорія.

Янченко М.Р., здобувач
Науковий керівник: Шведова Г.Л.
к.ю.н., доцент, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет

ПЕРЕШКОДИ З ЯКИМИ СТИКАЄТЬСЯ МОЛОДИЙ ПРАВНИК ПРИ ПЕРШОМУ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ

Українське законодавство дуже обширне та постійно змінюється, тому найважливішими навичками для молодого правника є здатність аналізувати інформацію та швидко навчатися. Але нажаль, при працевлаштуванні не завжди достатньо диплому та теоретичних знань з університету. Безумовно, теорія важлива для розуміння глибинних процесів у праві, його історії розвитку, але в основному роботодавці цікавляться саме вже набутим практичним досвідом.

Основною проблемою при першому працевлаштуванні для молодого правника є відсутність досвіду. Більшість роботодавців віддають перевагу досвідченим юристам, яким не буде потрібен помічник, адже будь-яку працю потрібно оплачувати. Багато вакансій на ринку праці вимагають досвід роботи від одного року навіть на посаду другого юриста, і вони не готові взяти студентів, які мають жагу до знань, і розвитку майбутньої юридичної кар'єри. Але це є не єдиною проблемою першого працевлаштування. В цілому, роботу другим юристом без досвіду знайти реально, деякі